

बी.ए. द्वितीय वर्ष अभ्यासक्रम (सी.बी.सी.एस.) २०२१-२२
सत्र – तिसरे

पेपर क्र. -V (प्रात्यक्षिक)

पेपरचे नाव : भारतीय शास्त्रीय व उपशास्त्रीय संगीत

क्रेडीट: ०३

पेपर कोड -U-MUS-314
गुण: ७५

उद्दिष्ट्ये :

१. रागावर आधारित चित्रपटगीत गाण्याची क्षमता निर्माण होणे.
२. समुहगायन करता येणे.
३. संवादीनी, तानपूरा व तबला इ. वाद्याचे वाजविण्याचे तंत्र माहिती होणे.
४. महाराष्ट्रातील लोकसंगीताची माहिती होणे.
५. उपशास्त्रीय संगीतातील गीत प्रकाराची माहिती होणे.

निष्पत्ती:

१. रागावर आधारित चित्रपटगीत गाण्याची क्षमता निर्माण होईल.
२. समुहगायन करता होईल.
३. संवादीनी, तानपूरा व तबला इ. वाद्याचे वाजविण्याचे तंत्र माहिती होईल.
४. महाराष्ट्रातील लोकसंगीताची माहिती होईल.
५. उपशास्त्रीय संगीतातील गीत प्रकाराची माहिती होईल.

प्रकरण – १ रागावर आधारित चित्रपटगीत व समुहगायन (देशभक्तीपर रचना)

प्रकरण – २ संवादीनी, तानपूरा व तबला इ. वाद्ये वाजविण्याचे तंत्र

प्रकरण – ३ महाराष्ट्रातील लोकसंगीत – वासूदेव, भूपाली, ओवी, शेतकरी गीत

प्रकरण – ४ उपशास्त्रीय संगीतातील गीत प्रकार – १) तुमरी २) दादरा ३) नाट्यगीत

बी.ए. द्वितीय वर्ष अभ्यासक्रम (सी.बी.सी.एस.) २०२१-२२
सत्र - तिसरे

पेपर क्र. - VI (थेरी)
पेपरचे नाव : भारतीय शास्त्रीय व उपशास्त्रीय संगीत
क्रेडीट: ०३

पेपर कोड - U-MUS-315
गुण: ७५

उद्दिष्ट्ये :

- विविध रागाची शास्त्रीय माहिती, विविध कलावंताचा परिचय सांगीतीक योगदान, स्वरलिपी, विविध सांगीतीक व्याख्या, विविध अंगाचा तुलनात्मक अभ्यास करण्याची क्षमता निर्माण होणे.
- विविध ताल एकपट, दुप्पट, तीप्पट व चौपट लयकारीसह लिपीबद्ध करण्याची क्षमता निर्माण होणे.

निष्पत्ती :

- विविध रागाची शास्त्रीय माहिती, विविध कलावंताचा परिचय सांगीतीक योगदान, स्वरलिपी, विविध सांगीतीक व्याख्या, विविध अंगाचा तुलनात्मक अभ्यास करण्याची क्षमता निर्माण होईल.
- विविध ताल एकपट, दुप्पट, तीप्पट व चौपट लयकारीसह लिपीबद्ध करण्याची क्षमता निर्माण होईल.

प्रकरण - १ अभ्यासक्रमातील पेपर क्र. ५ मधील सर्व घटकांची विस्तृत माहिती

प्रकरण - २ वाद्यवर्गाकरण

प्रकरण - ३ अ) चरित्र

- पं. कुमार गंधर्व
- पं. जितेंद्र अभिषेक

ब) घराण्यांची विस्तृत माहिती

१. आग्रा घराणा

प्रकरण - ४ खालील गीतप्रकाराची माहिती

- चैती
- होरी
- कजरी

बी.ए. द्वितीय वर्ष अभ्यासक्रम (सी.बी.सी.एस.) २०२१-२२
सत्र - चौथे

पेपर क्र. - VII (प्रात्यक्षिक)
पेपरचे नाव : भारतीय शास्त्रीय संगीत
क्रेडीट: ०३

पेपर कोड - U-MUS-414
गुण: ७५

उद्दिष्ट्ये :

१. भारतीय राग संगीतातील विविध रागामध्ये बडे ख्याल, छोटे ख्याल, धमार चतरंग इ. गीत प्रकार गायण करण्याची क्षमता निर्माण करणे.
२. उपशास्त्रीय व सुगम संगीतातील गीत प्रकार म्हणण्याची क्षमता निर्माण होणे.
३. विविध तालाची पढंत करण्याची क्षमता निर्माण होणे.

निष्पत्ती :

१. रागांच्या अनुषंगाने आलापासह बडे व छोटाख्यालाचे सादरीकरण करणे
२. धमार चतरंग या प्रकाराबरोबरच सुगम व उपशास्त्रीय संगीतातील गीत प्रकारचे सादरीकरण करणे.
३. विविध ताल लयकारीसह पढंत करणे.

प्रकरण - १ विस्तृत अध्ययनासाठी राग

१. भिमपलास (बडाख्याल- दोन आलाप व दोन तानासह)

प्रकरण - २ छोटेख्याल- दोन आलाप व दोन तानासह

(कोणतेही दोन)

१. बागेश्वी
२. खमाज
३. पटदीप

प्रकरण - ३ गीत प्रकार

१. धमार
२. नाट्यगीत
३. अभंग (संतांची रचना)

प्रकरण - ४ तालपरिचय (एकपट व दुप्पट)

१. दिपचंदी
२. धमार
३. धुमाळी/भजनी

बी.ए. द्वितीय वर्ष अभ्यासक्रम (सी.बी.सी.एस.) २०२१-२२
सत्र - चौथे

पेपर क्र. - VIII (थेरी)
पेपरचे नाव : भारतीय शास्त्रीय संगीत
क्रेडीट: ०३

पेपर कोड - U-MUS-415
गुण: ७५

उद्दिष्ट्ये :

१. विविध सांगीतीक मैफीलीचे वृत्तांत लेखन कसे करावे याचा अभ्यास करणे.
२. गायकाचे गुण व दोष अभ्यास करणे.
३. सांगीतीक क्षेत्रातील कलावंताचे चरीत्र अभ्यासणे.
४. भारतीय नृत्य शैलीचा अभ्यास करणे

निष्पत्ती :

१. विविध सांगीतीक मैफीलीचे वृत्तांत लेखन कसे करावे याचा होईल.
२. गायकाचे गुण व दोष अभ्यास होईल.
३. सांगीतीक क्षेत्रातील कलावंताचे चरीत्र अभ्यास होईल.
४. भारतीय नृत्य शैलीचा अभ्यास होईल.

प्रकरण - १ विविध सांगीतीक मैफीलीचे वर्णन लेखन

प्रकरण - २ गायकाचे गुण व दोष

प्रकरण - ३ चरीत्र

१. पं. उल्हास कशाळकर २. विदुषी एन. राजम् ३. पं. अरविंद मुळगावकर ४. बिरजू महाराज

प्रकरण - ४ एखाद्या वाद्याची विस्तृत माहिती चित्रमय माहिती

१. भरतनाट्यम २. कथक

३. मोहिनी अड्डम

४. कथकली

संदर्भ ग्रंथ :

१. हिंदुस्थानी संगीत पध्दती (भाग १, २)
 २. संगीत विशारद
 ३. राग परिचय (भाग १, २, ३)
 ४. ताल परिचय (भाग १, २, ३)
 ५. तबला
 ६. पखावज और तबलोंके घराणे एवं परंपरायें
-
-
-
-
-
-
- पं. वि. ना. भातखंडे
- पं. लक्ष्मी नारायण गर्ग
- पं. हरीश्चंद्र श्रीवास्तव
- पं. हरीश्चंद्र श्रीवास्तव
- श्री. अरविंद मुळगावकर
- डॉ. आबान-ए-मिस्त्री